Derde Jaer. Nr 2. Zaterdag, 12 January 1856.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 17, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uittedrukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven, genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, 12 JANUARY.

Het gevoelen dat de oorlog zal voortgezet worden, is nu byna algemeen. Prins Esterhazy, zoo het schynt, is zeer koel aenveerd geweest door Alexander II. Men beweert dat hy het gezantschap van Oostenryk, te St-Petersburg, zal verlaten op 16 january, indien de vredevoorstellen tegen dien dag niet aenveerd zyn. Het blyft nog onzeker of Oostenryk, in dat geval, dadelyk deel zal nemen in den oorlog. Het grootste getal der duitsche mogendheden zou wel Oostenryk in den oorlog willen opvolgen; maer anderen zouden zich onzydig houden met Pruisen. Daeruit zou eene verdeeldheid spruiten in Duitschland, en de vrees van die verdeeldheid zal misschien Oostenryk bewilligen zoolang onzydig te blyven als de oorlogsomstandigheden het kunnen toelaten.

Hetgeen zeker is, 't is dat de oorlog, indien hy moet voortgezet worden, veel heviger zal zyn dan de twee voorgaende jaren, en zou gebragt worden op al de zeekusten van Rusland, zoowel in de Noord-zee als in de Zwarte zee. Riga zou wel eerst kunnen aengevallen zyn om langs daer in het middenpunt van Rusland de verwoesting te brengen, of ten minste, allen koophandel tusschen Rusland en Pruisen, langs de landgrenzen, te beletten. Pruisen zou alzoo ook kunnen blootgesteld zyn aen eenen aenval van den kant der bondgenoten, indien het geen deel wil nemen tegen Rusland, en, in dit laetste geval, onze zuidoosterschc grenzen, die aen Pruisen en Frankryk palen, zouden eenig gevaer loopen.

Het is dan niet zonder angst dat wy het jaer 1856 te gemoet zien, en het is ook niet zonder gegronde rede dat wy denken, dat het nog merkweerdiger zal zyn, door de oorlogsgebeurtenissen, dan het jaer 1855. Zoo spreken nu byna al de dagbladen en de Staetsmannen, alhoewel dezen, even als wy, over drie weken de grootste hoop voedden dat de vrede eindelyk zou gesloten worden.

Wetenschap en praktyk. — De bemesting.

Is het eene verwerpelyke daed het stalmest langdurig gespreid te laten liggen op het veld? op deze vraeg antwoordt prof. Stökhardt: Voor eenige jaren zou ik geantwoord hebben, *ja* — thans antwoord ik, *neen. de zaek is nog niet klaer genoeg voor oogen gesteld.* Wel is waer, zegt S., moet by den eersten opslag de scheikundige als de praticus geneigd zyn om deze handelwyze af te keuren, daer het vermoeden voor de hand ligt, dat zon, wind en weer, voor zoo ver zy op het mest kunnen inwerken een gedeelte der vlugtige en oplosbare stoffen door verdamping en door uitspoeling wegvoeren. By eene grondiger overweging der zaek doen zich echter de volgende punten daertegen op:

1° Heeft de lucht vryen toegang tot rottende ligchamen, dan neemt het rottingproces het karakter van het *vergaen* aen, en de stikstof van het mest verbindt zich niet zoo zeer tot amonia, als veeleer tot salpeterzuer, welk zuer op zyne beurt met de alkaliën van den grond vereenigd, wel weggespoelt maer niet door verdamping of vervlugtiging verloren gaet, omdat salpeterzuer zouten niet vlugtig zyn.

2° Ook voor het gebruik der mest geldt de oude spreuk: die spoedig geeft, geeft dubbel. — Een kilo stikstofvoedsel betaelbaer op zicht, 't is te zeggen, onmiddelyk genietbaer voor de planten, kan dikwyls meer werken dan 2 of 3 kilos van zulk voedsel, wanneer de voordeeligste tyd van verbruik voorby is. — 100 kilos guano bevatten slechts 12 1/2 kilos stiktof en moeten toch in werking op de planten gelyk gesteld worden met 7,500 kilos stalmest die 30 a 36 kilos stikstof bevatten. Worden nu de eigenlyke mestbestanddeelen by het bovenopliggen veel sneller in eene voor de planten opneembare gedaente overgebragt, dan kan zeer gemakkelyk het geval voorkomen, dat de landbouwer aldus meer winst geniet dan het chimisch verlies bedraegt, hetwelk met het laten liggen der mest verbonden is. Een landbouwer uit den omtrek van Leipzig schreef voor eenigen tyd aen zynen vriend prof Stökhardt: « Sedert vier jaren « heb ik my zelf overtuigd dat gespreide lang boven op « liggende mest meer werkt dan dezelfde hoeveelheid, die « onmiddelyk ondergeploegd werd. Met 18 voeren mest, « die van november tot mei boven op gelegen had, heb ik « veel beter vruchten verkregen dan met 24 voeren die « onmiddelyk in den herfst ondergeploegd werden. Hoe « zal men deze, met de theorie schynbaer in tegenspraek « zynde, ondervinding verklaren? Vele bewzen dat het « mest op deze wyze besteld niet zoo langdurig werkt, « maer ik heb tot heden nog niet waergenomen; alleen op « zwaren, natten grond schynt deze handelwyze niet goed « te zyn. De grond krygt onder het gespreide mest eene « dusdanige gesteldheid, als men bezwaerlyk door de zorg- « vuldigste bearbeiding verkrygen kan. Dat het ook beter « is eene perkbemesting (door schapen b. v.) niet onmid- « delyk onder te ploegen, maer die te laten liggen tot het « veld groen begint te worden, is aen de landbouwers « genoegzaem bekend. Ook by het grove beendermeel, « hetwelk ik het voorjaer op klaver strooide en eerst in « den herfst onderploegde, heb ik dergelyke uiterst gunstige « uitslagen verkregen. »

Bovenstaende theorissche overwegingen en praktische ervaringen hebben aenleiding gegeven tot proefnemingen om bepaeld vast te stellen, hoeveel stikstof de stalmest door vervlugtiging, onder gedaente van *ammonia*, verloren gaet, wanneer het mest *op*, en wanneer het *in* den grond ligt. Zy werden door Dr Hellriegel ingerigt en van july tot november voortgezet. De uitkomsten doen beslissender wyze zien, dat het bovenopgespreide mest door vervlugtiging inderdaed meer stikstof verliest dan het ondergeploegde; zy bewyzen echter tevens, dat het verlies geenszins zoo aenzienlyk is als men doorgaens denkt; want alles wel berekend, bedraegt de hoeveelheid stikstof die vervliegt, niet meer dan 1 kilo per hektaer oppervlakte in eenen tyd van 36 zomerdagen, gedurende welken tyd de 12voudige hoeveelheid daervan oplosbaer en voor de planten opneembaer werd. De scheikundige moet derhalve vermoeden dat daer, waer de mestlooq niet het land kan afvloeijen, het voordeel, 't welk men door de snellere werking der bovenop gespreide stalmest verkrygt, meestal het verlies overtreffen zal, hetwelk men van de vervlugtiging te vreezen heeft.

By eene volgende gelegenheid zullen wy in 't kort samentrekken wat eene reeks andere proefnemingen, door Stökhardt zelve ingerigt, hebben doen zien omtrent de vervlugtiging der op en in den grond gebragte guano. Edw.

Zyn voor vier jaren, te beginnen met den eersten january 1856, leden van de beschermings komiteiten der onlaste veroordeelde benoemd in de provincie Limburg:

1° Van het kanton Achel:

De heeren A.-L. Koechofs, burgemeester te Achel, uitgaende lid; G. Dirks, burgemeester te Hamont, in plaetsvervanging van den heer J.-M. Claes, die zyn ontslag heeft gegeven.

2° Van het kanton Beeringen:

De heeren L.-H. Willems, burgemeester te Zolder, en D. Jamar, gemeente raedslid, te Beverloo, uitgaende leden.

3° Van het kanton Bilsen:

De heeren P.-J.-E Lambrechts, notaris te Bilsen, en J.-L. Van Boekryk, burgemeester te Hoesselt, uitgaende leden.

4° Van het kanton Bree:

De heeren P.-A. de Borman, burgemeester, en P.-J.-A. Wadeleux, notaris te Bree, uitgaende leden.

5° Van het kanton Hasselt:

De heeren B. Geukens, kapelaen, en T. Cordens, chef van divisie op het provinciael gouvernement te Hasselt, uitgaende leden.

6° Van het kanton Herck-de-Stad:

De heeren P. Vliegen, burgemeester te Herck-de-Stad, en J.-J. Clerx, pastoor te Lummen.

7° Van het kanton Loon:

De heeren G.-G.-T. Defastré, burgemeester te Kerniel,

TWEE MAESEYCKENAREN. (*)

(Vervolg en einde.)

VI.

De groote boetpriester der kathedrale kerk van Brugge, onder de aenroeping van den H. Donatus, was een spaensche gryzaerd die in geur van heiligheid leefde. Geen biechtvader der stad toonde zich te zelver tyd zoo troostend en zoo streng: het was naer hem dat men zynen toevlugt nam in alle buitengewone gewetens-gevallen en het was zelden dat men uit zynen biechtstoel kwam zonder meer leedwezen en minder wanhoop te gevoelen.

Daer de groote misdaden gelukkiglyk te Brugge zeer zeldzaem waren, bleef de biechtstoel van den boetpriester dikwyls ledig; don Bustos bleef er niettemin tot in de nacht om er, biddend, den boetvaerdigen zondaer te wachten.

Eenen avond, na de dood van Domenico van Meessen, bereidde hy zich den biechtstoel te verlaten, want de duisternis was gekomen en niemand bevond zich meer in de eenzame kerk die slechts door eene kaers voor het standbeeld van den H. Donatus verlicht was, toen eensklaps de verhaeste stappen van eenen mensch zich met gerucht op de vloersteenen der kerk deden hooren.

Een man naderde in de duisternis en viel knielend in den biechtstoel neder. Don Bustos bereidde zich om den boeteling den zegen te geven.

— Ach! zegen my niet, myn vader, riep deze uit, ik ben een moordenaer!

— Heb leedwezen, bid en verneder u voor God, die u door mynen mond spreekt! Op de knieën, pligtige zondaer!

— Een laffaerd, een verrader heeft my een geheim ontstolen van hetwelk myne fortuin en myn roem afhingen, ik heb hem vermoord.

— Ja, gy hebt aen de regtvaerdigheid Gods getwyfeld; gy hebt niet geaerzeld u zelve te wreken. Luister, Jan Van Eyck, want ik herken u, en sedert drie dagen spreekt de gansche stad te veel van uwe misdaed en van de genade welke de hertog van Burgondië u geschonken heeft, dan dat het gerucht er van zelfs niet tot my, die niet meer van deze wereld ben, zoo gekomen zyn. Luister, hoovaerdige schilder die de bedriegelyke schimmen der wereldsche glorie najaegt; bedorven mensch die straft zonder vergiffenis, alsof gy zelve geene vergiffenis voor uwe misdaden noodig hadt; gy zyt een groote zondaer en gy moet u haesten in den weg der deugd en der boetvaerdigheid terug te keeren. Nog een stap, en God trekt zyne hand van u af. De maet is vol, een druppel meer zou dezelve door overloopen. Luister: gy kunt niet in bezit blyven van een geheim dat gy met stroomen bloed betaeld hebt: want het bloed dat gy vergoten hebt was geenszins het bloed van den pligtigen.

— Myn vader!

— Uwe dolk heeft eenen onschuldigen getroffen. De Italiaender dien gy vermoord hebt is degene niet die uw huis ingedrongen is en dien ik gezien heb, toen uwe zuster my deed roepen om hem het H. Olyssel toe te dienen.

— Wee! wee! ik heb den onschuldigen vermoord en de pligtige blyft meester van myn geheim.

— Versteende zondaer, die gedachten van kunst en persoonlyk belang vindt by den moord van eenen onschuldigen! Aenhoor my, Jan Van Eyck; uw broeder bouwt eene kapel tot zoenoffer, maer God vraegt meer van u om uw leedwezen te aenvaerden. Wylgy meer belang stelt in uw geheim dan in uwe zaligheid zelve, werp dat geheim verre van u; God beveelt u door mynen mond van naer Italië te vertrekken, naer Meessen, de woonplaets van den overleden. Daer zult gy onderzoeken of er niet een broeder of een bloedverwant leeft van dengenen dien gy laflhertig gedood hebt en wiens ziel gy misschien verloren hebt met hem te vermoorden zonder hem een oogenblik te laten om aen zyne zaligheid te denken. Aen dien broeder of dien bloedverwant zult gy uw geheim geven. Spaer noch moeite, noch zorg, want van de volbrenging dezer voorwaerde hangt uwe vergiffenis af; zoolang dezelve niet volbragt is, is er geen priester die uw leedwezen aenneemt, geen geloovige die voor u bidt, geen sakrament tot hetwelk gy kunt toegelaten worden, zoolang zyt gy een banneling.

Na deze schrikkelyke woorden uitgesproken te hebben, verliet de boetpriester den biechtstoel en liet Jan Van Eyck half dood in de kerk alleen.

Drie dagen later gehoorzaemde de pligtige; hy verliet Vlaenderen en scheepte zich in voor Meessen, want de gedachte van eenen onschuldigen gedood te hebben had hem in de diepste wanhoop geworpen. Na eene gevaerlyke en langdurige overtogt, bereikte hy eindelyk het einde zyner reis en hy haestte zich eene penitentie te volbrengen na dewelke hy hoopte eindelyk eenige gerustheid te vinden. De toeval, of eerder de Voorzienigheid, wilde dat hy reeds de eerste week na zyne aenkomst in Meessen, den jongen schilder Pino, neef van Domenico, ontdekte. Pino was bezig met zynen vriend Antonello in de kerk van San-Carlo eene fresco-schildery te vernieuwen, toen een onbekende voor zyne voeten kwam nederknielen.

— Jongeling, zeide hy, in den naem van Christus die voor het heil der menschen gestorven is, ik kom u vergiffenis vragen; ik ben de moordenaer van uwen oom Domenico van Meessen!

— Myn oom!.... gy hebt mynen oom vermoord!.... Ongelukkige! uwe dood alleen....

— De dood ware eene weldaed voor my, hernam Jan zonder terug te deinzen voor den degen die tegen zyne borst

(*) Eigendom van den *Postryder*.